ПРОМЕТЕЇ НАУКИ

Життя коротке,
Наука безкінечна...
Гіпократ

Пропонуємо Вашій увазі книжкову виставку, матеріали якої представляють діяльність найвидатніших постатей науки минулого і сучасності. Які б обставини не складалися, але таланти не пропали, вони збагатили світ науковими знаннями і дали можливість користуватися їх надбаннями та на їхніх справах виховувати молоде покоління.

На виставці представлені книги, наявні у фондах Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олеся Гончара.

1. Наукова думка давніх часів

З незапам'ятних часів грізні і таємничі явища природи хвилювали людей, цікавили їх і вимагали пояснення. Чому, наприклад, час від часу небо затягують чорні хмари, спалахує блискавка і гримить грім?

Представлена література розповість, як людська думка, долаючи омани і помилки, народжені недоліком знань, завзято прямувала до істини.

Переглянувши книги, ви зрозумієте, що успіхи давньої та сучасної науки забезпечили великі досягнення, що дали людям небачений у минулому комфорт.

Белявский М.Т. ...Все испытал и все проник : к 275-летию со дня рождения М.В. Ломоносова / М.Т. Белявский. – М. : Издательство МГУ, 1986. – 224 с. : ил.

Це жива, захоплива розповідь про дитинство і юнацькі роки М.В. Ломоносова, про важкий шлях становлення вченого-енциклопедиста, про його творчий пошук і боротьбу в ім'я науки і освіти. У книзі викладені важливі відкриття в галузях хімії, фізики, астрономії, геології, географії, розповідається про його дослідження з вітчизняної історії і мовознавства.

Для широкого кола читачів.

Воскобойников В. М. Великий врачеватель. Авиценна : жизнеописание / В.М. Воскобойников. – 2-е изд. – М. : Мол. гвардия, 1980. – 206с . : ил. – (Пионер – значит первый. Вып. 68 (28)).

Повість про великого вченого давнини – астронома, математика, геолога, філософа, поета і лікаря, чиїми «Канонами лікувальної науки» медичний світ користується і в наші часи.

Книга розрахована на дітей середнього шкільного віку.

Гутер Р. С. Джироламо Кардано / Р. С. Гутер, Ю. Л. Полунов. – М. : «Знание». –1980. – 192 с. (Творцы науки и техники).

Джироламо Кардано (1501-1575) – математик, лікар, природознавець і винахідник – був одним із видатних і різносторонніх вчених епохи Відродження. В наш час добре відома формула Кардано для рішення кубічних рівнянь, а також «карданний вал» і «карданова підвіска» в техніці.

Для широкого кола читачів.

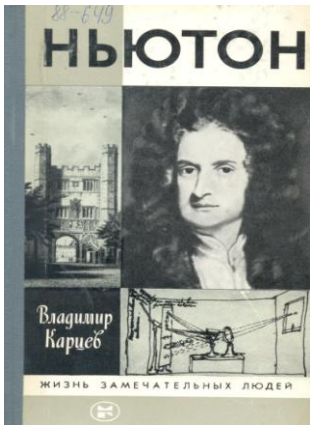

Карцев В. П. Ньютон / В. П. Карцев. – М. : Мол. гвардия, 1987. – 415 с. : ил. – (Жизнь замечательных людей. Вып. 17.)

Книга видатного радянського вченого і письменника В.П. Карцева представляє науково-художній життєпис одного з найвеличніших мислителів світу – англійського математика, фізика, механіка і астронома Ісаака Ньютона, що вплинув на весь розвиток світової науки. В ній також широко висвітлюється суспільне і наукове життя Англії XVII – першої половини XVIII століття.

Кошманов В. В. Георг Ом : пособие для учащихся / В. В. Кошманов. – М. : Просвещение, 1980. – 112 с. : ил. – (Люди науки).

У книзі розповідається про життя і діяльність видатного німецького вченого Георга Ома, подаються цікаві факти із його біографії і пізнавальні відомості про історичні умови того часу.

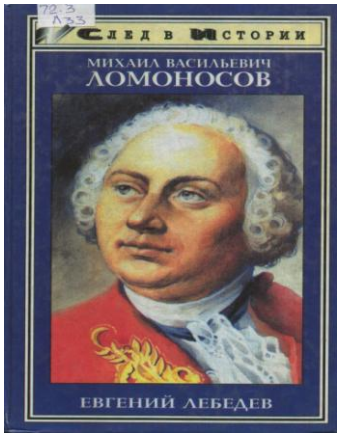

Лебедев Е. Михаил Васильевич Ломоносов / Е. Лебедев. – Ростов на Дону : издательство «Феникс», 1997. – 640 с.

Михайло Васильович Ломоносов (1711-1765) по праву займає видатне місце в історії та належить до числа універсальних діячів світової культури і освіти. У книзі Є. Лебедєва розповідається про життя великого

російського просвітителя, вченого і поета, людину самобутню і всебічно обдаровану.

Для широкого кола читачів.

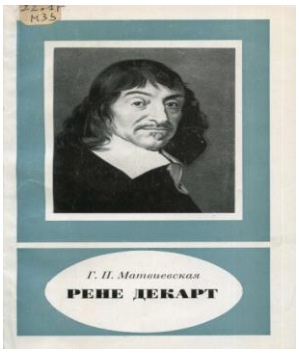

Матвиевская Г. П. Рене Декарт / Г. П. Матвиевская. – М. : Наука, 1976. – 271 с. : ил.

У книзі освітлено життя і діяльність великого французького вченого Рене Декарта – математика, фізика, фізіолога і філософа. Поряд з біографією у книзі подано огляд результатів, отриманих Декартом в області природничих наук і філософії. Особливо детально розглядаються математичні дослідження Декарта.

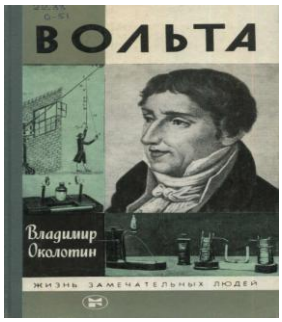

Околотин В.С. Вольта / В. С. Околотин. – М. : Мол. Гвардия. – 1986. – 320 с. – (Жизнь замечательных людей. Вип.10.)

Книга представляє собою науково-художню біографію видатного італійського вченого Олександро Вольти (1745-1827) – фізика і фізіолога. О. Вольта створив перше у світі джерело постійного струму, Вольтов стовп – прообраз нинішніх електрохімічних елементів. Він займався електростатикою та іншими напрямками науки про електрику. Цікава сама історія життя О. Вольта – вихідця із бідної сім'ї.

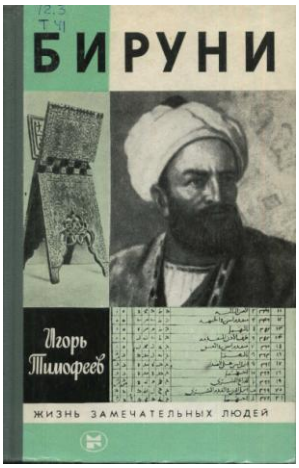

Тимофеев И. В. Бируни / И. В. Тимофеев. – М. : Мол. Гвардия, 1986. – 304 с. : ил. – (Жизнь замечательных людей. Сер. Биогр. Вып.14)

Книга молодого радянського літератора і історика І. Тімофєєва присвячена одному з великих вчених-енциклопедистів середньовічного Сходу, Абу-Рейхану Мухамеду ібн Ахмеду аль-Біруні, що жив у X-XI століттях нашої ери. Уродженець Хорезма, Біруні прожив нелегке, повне драматичних подій життя. Його перу належать трактати по математиці і астрономії, фізиці і ботаніці, географії і історії. Слід, що залишив Біруні в історії культури , справді величезний, як і його вплив на світову культуру в цілому.

Додаткова інформація на сайтах:

М.В.Ломоносов - великий русский учений [Електронний ресурс] // Журнал «Наука и жизнь» : [Сайт] – Режим доступу : https://www.nkj.ru/archive/articles/32029 (дата звернення : 13.03.2018) – Назва з екрана.

Авиценна (980-1037) – выдающийся среднеазиатский ученый, философ, врач. [Електронный ресурс] // Штуки-дрюки : [Сайт] – Режим доступа : http://stuki-druki.com/authors/Avicena.php (дата звернення 13.03.2018). – Назва з екрана.
Джироламо Кардано – итальянский врач и математик [Електронний ресурс] // Энциклопедия Кругосвет : Сайт – Режим доступа : http://www.krugosvet.ru/enc/nauka_i_tehnika/matematika/KARDANO_DZHEROLAMO. (дата звернення : 13.03.2018) . – Назва з екрана
Исаак Ньютон : Великие открытия [Електронний ресурс] // Довідник цікавих фактів: [Сайт] – Режим доступа: http://mq2.ru/lichnosti/view/isaak-nyuton-velikie-otkrytiya/ (дата звернення: 13.03.2018). – Назва з екрана .
Георг Симон Ом – великий знаток из народа [Електронний ресурс] // Электрознаток : [Сайт] – Режим доступа: https://elektroznatok.ru/info/people/georg-simon-ohm - (дата звернення 13.03.2018). – Назва з екрана.
Изобретения Александра Вольта [Електронний ресурс] // Классная физика для любознательных : [Сайт] – Режим доступа : http://class-fizika.narod.ru/8_el13.htm - (дата звернення 13.03.2018). – Назва з екрана.

2. Звинувачені в єресі.

Відродження – невід'ємний стан всього живого. Тільки постійно відроджуючись, подібно вогню, можливе існування життя. І якщо у зміні поколінь, всупереч всім перешкодам, є люди, завдяки яким знову і знову відроджується істина, життя продовжується , зберігається віра в вище призначення людини.

Баландин Р.К. Странствующий рыцарь Истины: Жызнь, мысль и подвиг Джордано Бруно / Р. К. Баландин ; худож. Г. Акулов. –М. : Дет. лит., 1988. – 240 с . : ил.

Книга присвячена життю, науковим відкриттям і подвигу вченого-філософа другої половини XVI століття Джордано Бруно. У кожного з нас – єдине життя. І кожному доступний самий важкий і самий прекрасний, вартий людини життєвий шлях: вірність ідеалам, боротьба за істину заради добра і любові. Так вчить своїм життям Джордано Бруно. Мало знати правду. Потрібно за неї боротися, не шкодуючи свого життя.

Бальдыш Г.М. Посев и всход : Страницы жизни академика
Н. И. Вавилова / Г. М. Бальдыш. – М. : Знание, 1983. – 192 с . – (Творцы науки и техники).

Книга присвячена Миколі Івановичу Вавілову, видатному ботаніку, генетику, селекціонеру і географу. Він ставив перед собою мету – зібрати живу колекцію культурних рослин світу, здійснюючи схрещування і селекцію, вивести нові, кращі сорти для посіву у всіх еколого-кліматичних зонах країни.

Вавілову належать цілі наукові відкриття в області генетики і теорії еволюції. Разом з соратниками він провів 180 експедицій на п'яти континентах, зібрав генний банк більше 250 тисяч зразків культурних рослин.

Книга науково-художня, для широкого кола читачів.

Бєлов А. Звинувачені в єресі / А. Бєлов. – К. : Молодь, 1976. – 175 с.

Ця книжка про людей науки, про тих, хто в боротьбі з мракобіссям прокладав шляхи до вершин знання. Не лякаючись тортур, переслідувань, катівень інквізиції, вони наполегливо йшли до істини, розкриваючи віковічні загадки довколишнього світу.

Автор змальовує образ видатних мислителів минулого Р. Бекова, Д. Дакости, М. Сервета, Ф. Парацельса та інших.

Голованов Я. К. Этюды об ученых / Я. К. Голованов. – Худож. А. Белюкин. – 3 изд., доп. – М. : Мол. гвардия, 1983. – 415 с. : ил.

Доповнене перевидання популярної книги про вчених різних країн і епох. Новели Я. Голованова дають уявлення про моральний облік вчених, про яких діти отримують лише стислу інформацію із підручників. Половина етюдів присвячена російським і радянським вченим.

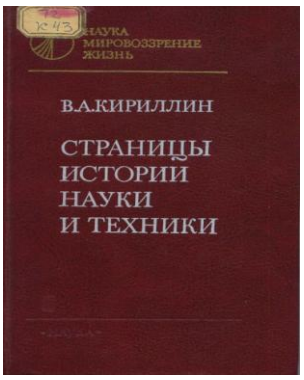

Кириллин В.А. Страницы истории науки и техники / В. А. Кириллин. – М. : Наука, 1989, – 494с . – (Наука. Мировоззрение. Жизнь).

Автор книги – відомий вчений, академік В.О. Кірілін в популярній формі розповідає про магістральні шляхи розвитку науки і техніки починаючи з епохи Давньої Греції і до наших днів. Велику увагу приділено досягненням сучасної науки : біології, хімії, радіоелектроніки і енергетики, останнім відкриттям в області будови речовини і будови Всесвіту, досягненням атомної, лазерної техніки, дослідженням космосу.

Для широкого кола читачів, які цікавляться історією науки і техніки.

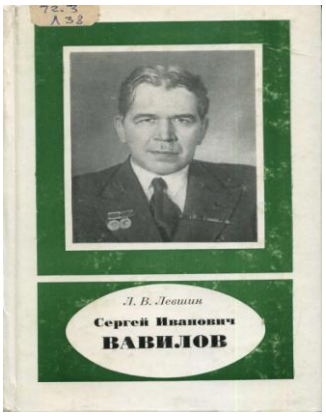

Левшин Л.В. Сергей Иванович Вавилов / Л. В. Левшин. – М. : Наука, 1977. – 431с .

Книга присвячена життю і діяльності видатного радянського фізика, державного і суспільного діяча, президента Академії наук СРСР, академіка Сергія Івановича Вавілова. Крім описання життєвого шляху і науково-організаціонної діяльності вченого в ній проводиться аналіз його робіт в області фізичної оптики, люмінесценції, історії науки і філософії, який показує великий вклад С. І. Вавілова в науку і культуру.

Лишевский В.П. Охотники за истиной : рассказы о творцах науки / В. П. Лишевский. – М. : Наука, 1990. – 288 с . : ил.

У книзі розповідається про життя і діяльність видатних вчених далекого і недавнього минулого – Архімеда, Галілея, Кеплера, Ломоносова, Столєтова, Ціолковського та ряду інших, про зроблені ними чудові відкриття, про їхнє служіння науці і суспільству. Читачі також познайомляться з історичною обстановкою, в якій жили і творили ці вчені, отримають уяву про рівень науки у ті часи.

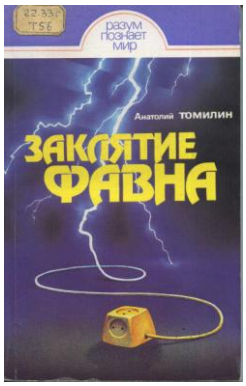

Томилин А.Н. Заклятие Фавна / А. Н. Томилин. – Л. : Лениздат, 1986. – 256с . : ил. – (Серия «Разум познает мир»).

Книга розповідає про підкорення електричної енергії. Перед читачами промайне галерея вчених, які відкрили великі таємниці природи та боролися з реакційними поглядами церкви .

Розрахована на масового читача.

Додаткова інформація на сайтах:

За що спалили Джордано Бруно [Електронний ресурс] // Добрі поради: [Сайт] – Режим доступу : http://poradu.pp.ua/nauka/47179-za-scho-spalili-dzhordano-bruno-osnovn-deyi-prac-vdkrittya.html – (дата звернення 13.03.2018). – Назва з екрана.

Николай Вавилов – основоположник генетической науки [Електронний ресурс] // 24 СМИ : [Сайт] – Режим доступу : https://24smi.org/celebrity/5097-nikolai-vavilov.html (дата звернення 13.03.2018) . – Назва з екрана.

Константин Циолковский – краткая биография [Електронний ресурс] // В космосе : [Сайт] – Режим доступу : http://v-kosmose.com/velikie-astronomyi/konstantin-tsiolkovskiy (дата звернення 13.03.2018) . – Назва з екрана.

Архімед – цікаві факти життя [Електронний ресурс] // Довідник цікавих фактів та корисних знань : [Сайт] – Режим доступу: http://dovidka.biz.ua/arhimed-tsikavi-fakti – (дата звернення 14.03.2018) .– Назва з екрана.
Йоганн Кеплер: біографія, праці, відкриття [Електронний ресурс] // Добрі поради : [Сайт] – Режим доступу: http://poradu.pp.ua/nauka/34624-yogann-kepler-bografya-prac-vdkrittya.html - (дата звернення 14.03.2018). – Назва з екрана.

3. Нобелівські лауреати.

Більше ніж 100 років з дня заснування знаменитого Нобелівського фонду успішно діє унікальна система нагородження видатних діячів науки і культури, політиків світу – незалежно від їх раси, національності, роду і віросповідання – за досягнення в області природничих наук (фізики, хімії, фізіології і медицини), літератури, а також за діяльність по збереженню миру. Присудження Нобелівської премії – одна з найвищих оцінок діяльності людини.

Література третього розділу надасть вам можливість ближче ознайомитись з життям та досягненнями деяких нобелівських лауреатів та самого Альфреда Нобеля.

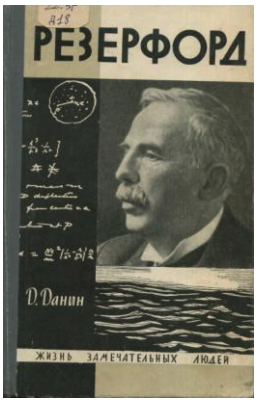

Данин Д. Резерфорд / Д. С. Данин. – М. : Молодая Гвардия, 1966. – 624с. : ил. – (Жизнь замечательных людей. Серия биогр. Вып. 18.)

У книзі представлене життя великого вченого в галузі ядерної фізики Ернеста Резерфорда, що займався вивченням електромагнітних хвиль, а також вивчав радіоактивні елементи та створив теорію ядерного розпаду. У книзі використані неопубліковані раніше матеріали. Серед них – різноманітна інформація історико-психологічного характеру, яку представили автору учні Резерфорда та ті, що знали його в роки Манчестера і Кембріджа.

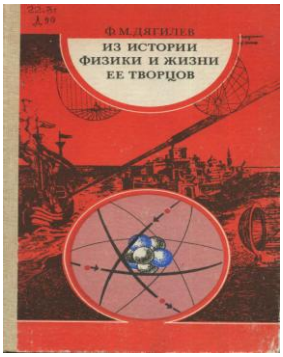

Дягилев Ф.М. Из истории физики и жизни ее творцов : книга для учащихся / Ф. М. Дягилев. – М. : Просвещение, 1986. – 255с. : ил.

У книзі розповідається про історію відкриття фундаментальних законів фізики, про встановлення основоположних теорій, життя і творчість видатних фізиків. Особливе місце приділене розвитку науки .

Лалаянц И.Є. Нобелевские премии по медицине и физиологии / И.Э Лалаянц, Л. С. Милованова. – М. : Знание, 1991. – 64с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. «Биология»; № 4)

Нобелівська премія – сама найпрестижніша з усіх премій, що існують. Через призму цієї премії можна відслідкувати основні етапи проникнення науки у глибину таємниць природи.

Книга розрахована на масового читача.

Манолов К . Великие химики / К. Манолов. – М. : Мир, 1985. – 465 с. : ил.

Автор книги , болгарський вчений Калоян Манолов, відомий не тільки як спеціаліст в області хімії комплексних сполук, але й перш за все як талановитий популяризатор та історик хімічних наук.

Видання містить ряд біографічних нарисів про видатних вчених – від Р. Глаубера (XVII ст.) до вчених нашого часу. Написана живою, образною мовою, містить багато раніш невідомих матеріалів.

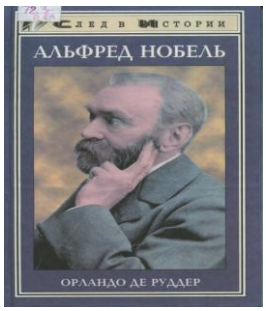

Орландо де Руддер. Альфред Нобель / Орландо де Руддер. – Ростов-на-Дону : «Феникс», 1997. – 320 с. – (Серия « След в истории»)

Ми знаємо Альфреда Нобеля перш за все як засновника знаменитої премії, і мало кому відомо, що саме він винайшов динаміт. Нобель був могутнім бізнесменом, а його винахід вплинув на розвиток світової промисловості.

У цій книзі читач знайде розповідь про захопливі події, якими було насичене життя Нобеля, життя дійсно неординарне, так як навіть після його смерті прийшлось зробити немало для того, щоб Нобелівська премія була заснована.

Книга пропонується широкому колу читачів.

Чекман І.С. Родина Нобелів / І.С. Чекман . – К. : ПВП «Задруга» ,
2007. –152 с . : іл.

У книзі висвітлено маловідомі сторінки з життя і діяльності родини Нобелів.

Родина Нобелів – це феномен подвижницької праці і шляхетної благочинної діяльності. ЇЇ апофеозом став заповіт

Альфреда Нобеля, за яким майже весь накопичений чесною працею капітал він передав науковій громадськості світу. Так було засновано Міжнародний фонд з присудження Нобелівських премій.

Книга буде корисною і цікавою для всіх, хто хоче більше дізнатися про історію родини Нобелів.

Чолаков В. Нобелевские премии. Ученые и открытия / В. Чолаков**. –** Перевод с болг. ; Под ред. и с предисл. А. Н. Шамина . – М. : Мир, 1986. – 368 с .

Книга болгарського історика науки Валерія Чолакова розповідає про видатні відкриття в природничих науках (фізиці, хімії, біології, медицині), автори яких були удостоєні Нобелівської премії.

Адресована широкому колу читачів.

Додаткова інформація на сайтах :

Шведський хімік Альфред Нобель [Електронний ресурс] // Добрі поради : [Сайт] – Режим доступу : http://poradu.pp.ua/nauka/32948-shvedskiy-hmk-alfred-nobel-bografya-vinahd-dinamtu-zasnovnik-nobelvskoyi-premyi.html – (дата звернення 14.03.2018). – Назва з екрана.

Бойль Роберт – английский физик,химик и философ [Електронний ресурс] // Биографии знаменитостей : [Сайт] – Режим доступу: http://www.piplz.ru/page-id-491.html- (дата звернення 14.03.2018). – Назва з екрана.

Фарадей Майкл англійський фізик, хімік, основоположник вчення про електромагнітне поле [Електронний ресурс] // Довідник цікавих фактів та корисних знань : [Сайт] – Режим доступу: http://dovidka.biz.ua/maykl-faradey-biografiya- (дата звернення 14.03.2018). – Назва з екрана.

4. Українські вчені і світова наука.

Люди не йдуть до істини безформним натовпом: їх спрямовують проводирі. Це ті люди, які змогли взяти на себе відповідальність і підтвердили цю місію величезним талантом, помноженим на колосальну працездатність. Література розділу знайомить вас з українськими вченими, які зробили чималий внесок у розвиток світової науки.

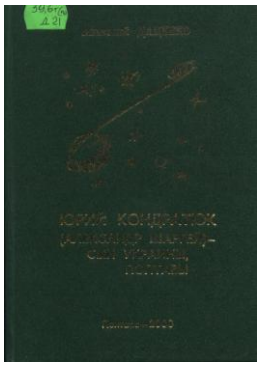

Даценко А.В. Юрий Кондратюк (Александр Шаргей) – сын Украины, Полтавы / А. В. Даценко. – Полтава : Изд-во «Полтава», 2000. – 352 с.

Це біографічна документальна повість – результат більш ніж 25-річної роботи автора над темою А. Шаргей – Ю. Кондратюк.

Тут читач знайде і життєопис, і розповідь про багатогранну творчість людини без дипломів, вчених ступенів, нічим не нагороджений при житті.

Його ім'я стало в один ряд з іменами вчених, що заклали основи теоретичної космонавтики ще на початку XX століття.

У 1997 році ЮНЕСКО відзначало століття від дня народження надзвичайного українського вченого.

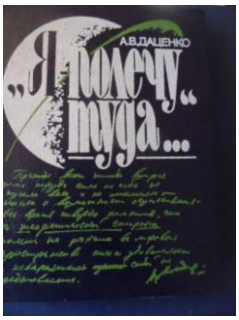

Даценко А.В. «Я полечу туда...» : докум. повесть / А. В. Даценко. – Харків. : Прапор, 1989. – 271с .

Документальна повість присвячена одному із піонерів створення ракетної космічної техніки – Юрію Васильовичу Кондратюку. Автор книги – в минулому викладач військово-повітряної академії імені М.Є.Жуковського, двоюрідний брат Ю.В.Кондратюка. Він розповідає про невтомні пошуки вченого, його науковий подвиг багатогранного і складного життя, патріотичного служіння рідній країні, про те, як під час Великої Вітчизняної війни Кондратюк став в ряди народного ополчення. У книзі вперше подані факти біографії Ю.В. Кондратюка.

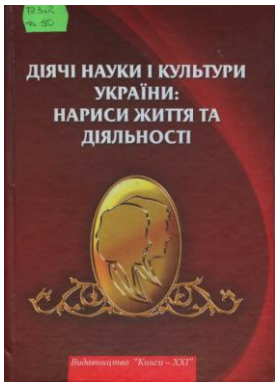

Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / О. В. Даниленко, Л.В. Іваницька, Н.В. Терес та ін. ; за заг. ред. А.П. Коцура, Н.В. Терес. – К. : Книги – XXI, – 2007. – 464 с.

Посібник містить 110 нарисів про головні віхи життя і діяльності провідних діячів науки і культури. Засобами біографістики розкриваються видатні досягнення науки і культури України у XX столітті.

Для викладачів, студентів вищих навчальних закладів і коледжів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв, а також всіх, хто цікавиться історією науки і культури.

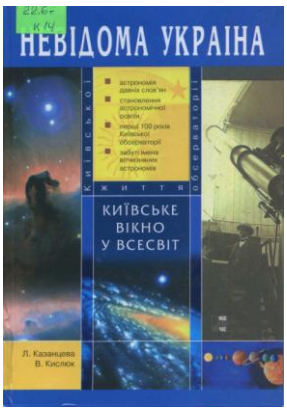

Казанцева Л. Київське вікно у Всесвіт / Л. Казанцева, В. Кислюк. – К. : Наш час, 2007. – 197 с. – («Невідома Україна»).

У книзі на основі численних публікацій, Інтернет-видань та архівних матеріалів досліджується в

хронологічному порядку історія розвитку астрономії у Києві від архаїчних часів до сьогодення.

Книга містить розповідь про астрономічні уявлення наших пращурів, зафіксовані в археологічних знахідках (архаїчна астрономія) та свідчення літописів (літописна астрономія). Звертається увага на єретичність астрономії середніх віків, пожвавлення інтересу до астрономії в епоху Відродження, зародження телескопічної астрономії та виникнення перших астрономічних обсерваторій у Європі та на території теперішньої України.

Для старшокласників, студентів та викладачів навчальних закладів та всіх, хто цікавиться історією європейської та вітчизняної науки.

Малиновський Б. М. Академік Борис Патон – праця на все життя / Б. М. Малиновський. – К. : «Наукова думка», 2002. – 339 с. : іл.

У книзі викладено коротку історію Національної Академії наук України та діяльність впродовж сорока років її президента – академіка НАН України Бориса Євгеновича Патона.

.Моргун Ф.Т. Доля Прометея з України / Ф. Т. Моргун. – Полтава : «Полтавський літератор», 2003. – 36 с .

Розум, невтомна праця і відповідальність людей повинні подбати про те, як зберегти красу й життя нашої Планети – блакитної перлини Космосу і успішно, силами всього людства, прокласти безкінечний шлях у Всесвіт – суть геніального вчення Володимира Івановича Вернадського. Як не дивно, але переважній більшості читачів, і особливо молоді, він і його пророчі ідеї мало відомі.

Праця Ф.Т.Моргуна , яка адресована масовому читачеві, робить вдалу спробу ліквідувати це прикре упущення.

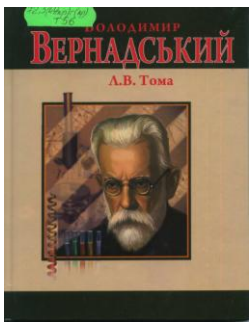

Тома Л.В. Володимир Вернадський / Л.В. Тома . – К. : ПАТ «ДАК «Укрвидавполіграфія», 2012. – 128 с.

В історії науки важко уявити вченого, який би зробив так багато для людства, як Володимир Вернадський. Природознавець, філософ, основоположник генетичної мінералогії, біогеохімії, радіогеології, вчення про живу речовину, теорії ноосфери як якісно нового стану розвитку біосфери, він був «хрещеним батьком» багатьох науково-дослідних інститутів, музеїв, наукових шкіл, організатором і першим президентом Української

академії наук, захисником академічних свобод, принципів демократії, справедливого розв'язання національного питання в Україні.

Шаров І.Ф. Вчені України : 100 видатних імен / І. Шаров. – К. : АртЕк, 2006. – 486 с .

Книга кандидата історичних наук, народного депутата України Ігоря Шарова репрезентує сто видатних вчених України, які є гордістю, славою, духовним надбанням нації.

Додаткова інформація на сайтах:

Володимир Вернадський : цікаві факти життя [Електронний ресурс] // Довідник цікавих фактів і знань : [Сайт] – Режим доступу : http://dovidka.biz.ua/volodimir-vernadskiy-tsikavi-fakti- – (дата звернення 14.03.2018). – Назва з екрана.

Юрій Кондратюк – українець, ім'я якого написано золотими літерами в музеї NASA –[Електронний ресурс] // Герої України : Сайт – Режим доступу : http://heroes.profi-forex.org/ua/kondratjuk-jurij-vasilovich= (дата звернення : 14. 03. 2018) . – Назва з екрана.

Патон Борис Євгенович – видатний вчений, доктор технічних наук , професор, академік.[Електронний ресурс] // Українці в світі : [Сайт] – Режим доступу: http://www.ukrainians-world.org.ua/ukr/peoples/a020103b43317f6e - (дата звернення 14. 03. 2018). – Назва з екрана.